

Arkivsaknr   20/08003-1
Saksbehandler   Wenche Figenschow

Saksgang
Oppvekst- og utdanningsutvalget
Kommunestyret

Møtedato

Evaluering av akuttberedskap i barnevernet vår 2020

Kommunedirektørens innstilling til vedtak:

1. Evaluering av akuttberedskapen i barneverntjenesten vår 2020 tas til orientering
2. Evalueringen med oppsummering og konklusjon, jfr. punkt 6 i saksfremlegget, tas med i videre drift og utvikling av akuttberedskapen i barneverntjenesten.

Mari Enoksen Hult
Konst. kommunedirektør

Kari Henriksen
Avdelingsdirektør kultur, oppvekst og
utdanning

Hva saken gjelder

Tromsø kommunestyre fattet slikt vedtak i sak 134/18 20.06.18, sitat:

1. Tromsø kommune etablerer akuttberedskap barnevern med aktiv barnevernvakt fra kl. 08.00-22.30 etter eksisterende turnus, samt en organisering fra kl. 22.30 – kl. 08.00 med en våken nattevakt og en i beredskap.
2. Ny organiseringen av akuttberedskap barnevern skal når den er innført evalueres etter 3 måneder og deretter etter 1 år.
3. Informasjon om beredskapsordningen med kontaktinformasjon skal finnes lett tilgjengelig på Tromsø kommunes hjemmeside.
4. Fylkesmannen oversendes en konkret plan for hvordan Tromsø kommune skal sikre at en forsvarlig akuttberedskap er på plass innen utgangen av 2018.
5. Økte kostnader med ordningen innarbeides i forbindelse med behandlingen av økonomirapport 2.

I tillegg ble det i sak 209/19 vedtatt følgende i forbindelse med justering av handlings- og økonomiplan 2020-2023:

«Kommunestyret ber om en evaluering av organiseringen av barnevernsvakta i juni 2020.»

Dette saksfremlegget gjelder derfor oppfølging av punkt 2 i sak 134/18 med evaluering etter 1 år, se vedlegg 1, samt vedtak i sak 209/19. Evaluering etter 3 måneder, jfr. punkt 2 i sak 134/18, er ikke fremmet som politisk sak tidligere men følger som vedlegg til denne saken, se vedlegg 2.

Barnevernvakta er organisert som en egen avdeling i barneverntjenesten. Avdelingen ledes av avdelingsleder, som inngår i barneverntjenesten sin ledergruppe. Ansatte på barnevernvakta går i tredelt turnus.

Barnevernvakta **utgjør barneverntjenesten sin akuttberedskap, og har fra 01.01.19 hatt døgnberedskap. I tillegg er det barnevernvakta som tar imot, avklarer og konkluderer bekymringsmeldinger.** For noen meldinger innebærer dette også at de raskt sjekker ut meldingen med møter eller hjemmebesøk hos familien. Meldingsarbeidet er et omfattende arbeid, som er viktig for det videre arbeidet med barnevernundersøkelsen. Barnevernvakta er også tilgjengelig for drøftinger med private og offentlige instanser som er usikre på om de skal melde bekymring.

Barnevernvakta gjennomfører noen barnevernundersøkelser, og avlaster på den måten undersøkelse og tiltaksavdelingen. I tillegg utfører barnevernvakta tilsyn i form av kontrollbesøk i hjemmet i saker der det er stor bekymring for f.eks. pågående rus eller vold.

Tromsø kommune har inngått **vertskommunesamarbeid om akuttberedskap i barnevernet** med kommunene Storfjord, Balsfjord og Longyearbyen.

Se kommunestyresak 201/18 for vertskommunesamarbeid med Longyearbyen og kommunestyresak 202/18 for vertskommunesamarbeid med Storfjord, kommunestyret i møte 12.12.18;

<http://historisk-innsyn.tromso.kommune.no/motekalender#>

Se kommunestyresak 19/19 for vertskommunesamarbeid med Balsfjord, kommunestyret i møte 27.2.19;

<http://historisk-innsyn.tromso.kommune.no/motekalender#>

I etterkant av politisk behandling er det inngått samarbeidsavtaler om vertskommuneansvar. Avtalene omhandler omfang og formål, myndighet, funksjon, varsling, barnevernvaktas oppgaver, økonomi (betaling til vertskommunen), tvist (løses gjennom forhandlinger), avtalens virkningspunkt og varighet.

Avtalene med hhv Balsfjord, Longyearbyen og Storfjord er relativt likelydende og avtalene kan sies opp skriftlig av en partene, innen avtalt 6-måneders frist.

Saksutredning

1 FORSVARLIGHETSKRAV

Tromsø har hatt barnevernvakt siden 1990-tallet, men denne har ikke hatt døgnberedskap. Før etablering av døgnbemannet barnevernvakt hadde enhetsleder beredskap på natt, men var kun tilgjengelig for politi, AMK og legevakt. Kravet til en akuttberedskap i den kommunale barneverntjenesten er ikke lovfestet som sådan i barnevernloven, men følger av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Kravet til forsvarlige barneverntjenester innebærer at kommunene må ha en akuttberedskap. Den 11.6.2016 sendte BUF-dir ut en tolkningsuttalelse knyttet til akuttberedskapen i kommunalt barnevern.

I uttalelsen tydeliggjøres det at forsvarlighetskravet innebærer at kommunene skal ha en formalisert akuttberedskap. Det stilles imidlertid ikke eksplisitte krav til hvordan akuttberedskapen skal organiseres. Kommuner som ikke har en formalisert akuttberedskap kan ikke sies å ha oppfylt kravet om forsvarlige barneverntjenester. Noen kommuner kan ha beredskapsordninger som faller utenfor lovens minstekrav. Det vil være en del av Fylkesmannens oppgave som tilsynsmyndighet å vurdere om akuttberedskapen er forsvarlig.

2 EVALUERINGSMETODER

Første evaluering ble gjennomført april 2019. Se vedlegg nr. 2.

Evaluering etter et år er gjennomført med alle ansatte i et felles møte 24. februar 2020.

Det ble innhentet tilbakemeldinger fra samarbeidskommuner i telefonmøte i løpet av mars 2020.

3 PERSONALGRUPPENS SYNSPUNKTER

Tilgjengelighet

Ansatte opplever å ha en god akuttberedskap som sikrer effektiv saksbehandling og kvalitet i arbeidet og den er tilgjengelige for barn, foreldre og fosterforeldre i krisesituasjoner. Ansatte opplever at det har en forebyggende effekt å kunne si til ungdom og foreldre at man er tilgjengelige hele tiden, dette roer ned akutte situasjoner og bidrar til å unngå akutt plasseringer av ungdom. Ansatte opplever at døgnbemanning er viktig og nødvendig.

Turnus

Ansatte opplever at det fungerer langt bedre enn forventet å jobbe nattevakter. Tredelt turnus fungerer godt, og ansatte liker variasjon i turnus. Våken nattevakt oppleves mindre belastende enn beredskapsvakt. Kombinasjonen kveld, beredskap natt og så dagvakt oppleves tung, ved eventuell utrykning på natt vil det da mangle dagvakt. Helgevaktene er lange, men ansatte foretrekker det fremfor å jobbe hver 3. helg.

Våken nattevakt gir bedre kvalitet på vurderinger og beslutninger enn ved beredskapsvakter. Våken nattevakt ivaretar taushetsplikt bedre enn hvis ansatte blir ringt opp på beredskapsvakter der de er hjemme med familien.

Arbeidsmengde.

Arbeidsmengden er svært variabelt. Akuttberedskapen er sårbar når det skjer flere akutte saker (samtidig). Ansatte er usikker på om det påvirker terskel for akuttvurdering. Ved akuttarbeid blir ofte meldingsarbeid liggende på vent, og man mister oversikt.

Data/utstyr

Det er helt nødvendig å ha tilgang til Familia (elektronisk saksbehandlersystem) hjemmefra på beredskapsvakt. Ansatte har ikke tatt i bruk VPN-løsning (sikker oppkobling mot Citrix) det har vært utfordring med å få det til. Det er behov for å kjøpe inn et par PCer til.

Loggen (skriftlig dokumentasjon i løpet av vekten) er ofte omfattende og det er vanskelig å dra ut hva som er viktig. Vanskelig å holde oversikt over hva som er gjort og hva som ikke er gjort. Det fungerer veldig bra at hver ansatt har sin egen telefon.

Akuttberedskap andre kommuner

Ansatte opplever noe usikkerhet i samarbeidet med de andre kommunene fordi de ikke har tilgang til kommunenes data. Barneverntjenesten har over tid manglet tilgang til datasystem i Storfjord og er avhengig av å få fatt i ansatte der for å hente frem historikk om barnet. Dette opplever ansatte som ekstra stress i arbeidssituasjonen.

4 ANTALL HENVENDELSER PÅ NATT

Måned	Natt	Natt helg	Samarbeidskommune
Februar 2019		1	
Mars	5	5	1 Storfjord

April	8	7	
Mai	13	5	
Juni	6	6	
Juli	9	1	
August	8		1 Longyearbyen 1 Balsfjord
September	4	9	1 Storfjord
Oktober	8	5	
November	1	9	
Desember	1	3	
Januar 2020	7	5	
Februar	5	7	
Mars – så langt	5	1	
Sum	80	64	

Kommentar til tabell:

I tabellen er alle typer henvendelser registrert for eksempel samarbeidskommuners behov for råd og veiledning eller mottak av bekymringsmeldinger vedrørende barn og unge i Tromsø kommune. Med andre ord er det ikke bare akuttsaker som er registrert.

Barnevernvakta har mottatt totalt 144 henvendelser på natt i denne perioden. Det har vært flere henvendelser på ukedager enn på helg. Disse henvendelsene har vært håndtert av nattevakten som har vært til stede på kontoret. Dersom man kun hadde hatt ansatte i beredskap, ville hver henvendelse utløst 2 timer overtid, samlet 288 timer overtid. Dette ville utgjort kr. 221.000 i overtidsbetaling. I tillegg kommer belastningen på ansatte ved stadig å få avbrutt søvn.

5 SYNSPUNKTER FRA SAMARBEIDSKOMMUNENE

Storfjord er i hovedsak fornøyd med ordningen. Det er behov for å få på plass en stabil og god datatilgang, slik at ansatte i Storfjord ikke trenger å være tilgjengelig for barnevernvakta utenfor kontortid.

Balsfjord kommune beskriver et godt samarbeid med Tromsø kommune, og at det fungerer bra at vi ivaretar akuttberedskapen. Vi har hatt noen utfordringer knyttet til bruk av fagsystem familia i Balsfjord, og dette må vi se nærmere på. Tromsø kommune ber også Balsfjord om å gjerne ta kontakt dersom de jobber med familier de ønsker at vi skal være kjent med før kveld/helg slik at vi kan bistå på en god måte.

Longyearbyen har ikke hatt akuttsaker i denne perioden, men jfr. tabell, hatt en henvendelse vedrørende råd og veiledning. Det er gjennomført en øvelse som avdekket behov for avklaring av roller og forventninger mellom barnevernvakta og Sysselmannens kontor, samt behov for å opprette kontakt med ressursfamiliene i Longyearbyen. Det var avtalt samarbeidsmøte i Longyearbyen 17. – 19. mars, men dette ble avlyst på grunn av smittevern hensyn.

6 OPPSUMMERING OG KONKLUSJON

Tilgjengelige ansatte døgnet rundt gjør det mulig å håndtere akuttsaker raskt, er med på å forebygge plasseringer i ungdomssaker, og gir trygghet for de som har behov for bistand fra barneverntjenesten.

Det er vanskelig å beregne hva barneverntjenesten sparer i form av plasseringer som forhindres. Det man kan beregne blir de konkrete kostnadene ved bruk av overtid dersom man i akuttberedskapen skulle hatt ansatte i beredskap istedenfor aktiv vakt.

Dersom akuttberedskapen tas ned, vil barnevernvakta sin mulighet til å behandle bekymringsmeldinger og gjennomføre barnevernundersøkelser reduseres. Disse oppgavene må da utføres av andre ansatte.

Barnevernvakta har hatt et relativt høyt antall henvendelser på natt dette året, og henvendelsene kommer i like stor grad på ukedager som i helger. Dersom disse henvendelsene skulle vært håndtert av ansatte i beredskap ville det utgjort en stor belastning på ansatte i form av avbrutt søvn. Barnevernvakta har en stabil ansattgruppe med lang erfaring. Denne erfaringen er helt essensiell når de skal vurdere akuttsaker. Dersom akuttberedskapen på natt skal driftes med ansatte i beredskap er det er risiko for at ansatte vil søke seg bort fra barnevernvakta.

6.1 Konklusjon

På bakgrunn av evalueringen, slik den redegjøres for i punktene 1 – 6, vurderer ledelsen, ansatte og samarbeidskommunene at akuttberedskapen i barnevernet er god, tilgjengelig og forsvarlig

6.2 Vedtakskompetanse

Kommunestyret

6.3 Vedlegg

Vedlegg 1 Rapport evaluering av akuttberedskap Barneverntjenesten i Tromsø per 4 mai 20

Vedlegg 2 Evaluering av akuttberedskap 25.04.19 barnevernet Tromsø kommune